

Vergaderjaar 2009–2010

24 557

Kansspelen

Nr. 104

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 december 2009

Tijdens de behandeling van de Justitie-begroting op 5 november 2009 (Handelingen der Kamer II, vergaderjaar 2009–2010, nr. 21) heb ik toegezegd de Tweede Kamer te informeren over de getroffen schikking in de belpellenzaak, in samenhang met de vragen over belpellen van publieke en commerciële omroepen. Hierbij doe ik deze toezegging gestand.

Achtereenvolgens ga ik in deze brief in op:

- de inwerkingtreding van de Gedragscode promotionele kansspelen,
- belpellen en de gedragscode,
- de aangifte tegen vier bedrijven die de code overtraden,
- de transactie,
- de ontneming van de winst,
- de voorgenomen aanpassing van de gedragscode.

Voorgeschiedenis Gedragscode promotionele kansspelen

Volgens de Wet op de kansspelen (hierna: Wok) is het verboden om kansspelen aan te bieden tenzij daarvoor een vergunning is verleend. Dit verbod geldt ook voor zogenaamde promotionele kansspelen. Omdat sinds eind jaren negentig sprake was van wildgroei van dit soort kansspelen en om tegemoet te komen aan de behoefte van bedrijfsleven en consumenten aan dergelijke promotionele kansspelen is de gedragscode ontwikkeld. Het uitgangspunt hierbij is dat promotionele kansspelen verboden blijven, tenzij zij voldoen aan bepaalde voorwaarden. Deze voorwaarden staan in de Gedragscode promotionele kansspelen. De code is op 1 januari 2006 in werking getreden.

Promotionele kansspelen dienen uitsluitend ter promotie van een product, dienst of organisatie en mogen alleen worden aangeboden als voldaan wordt aan de in de gedragscode gestelde voorwaarden. Deze voorwaarden:

- stellen onder andere grenzen aan de hoogte van de communicatiekosten,

- bepalen dat er geen sprake mag zijn van inleg,
- beogen misleiding van het publiek tegen te gaan.

Bespellen en de gedragscode

Het regime voor promotionele kansspelen is slechts van toepassing op die kansspelen die een promotioneel karakter hebben¹. Kansspelen die een promotioneel karakter ontberen, vallen immers onder de Wok en mogen, zonder vergunning, niet worden aangeboden. Bij de eerdergenoemde bespellen, is vaak onduidelijk of er een product, dienst of organisatie wordt gepromoot. Voor zover bespellen wel een – duidelijk waarneembaar – promotioneel karakter hebben, geldt dat deze alleen mogen worden aangeboden als wordt voldaan aan alle voorwaarden uit de Gedragscode promotionele kansspelen. In dat verband wijs ik nog eens expliciet op de voorwaarde² dat een aanbieder van een promotioneel kansspel uitsluitend communicatiekosten in rekening mag brengen. Het gaat hierbij om de werkelijke communicatiekosten, met een bovengrens van 60 eurocent. Communicatiekosten hoger dan 60 eurocent per deelname óf kosten die niet onder de definitie van communicatiekosten vallen, worden beschouwd als inleg. Daarmee valt het promotionele kansspel buiten de werking van de gedragscode en is het op basis van de Wok verboden dit spel zonder vergunning aan te bieden.

Aangifte

In 2007 heb ik aangifte gedaan tegen enkele commerciële omroepen en omroep-productiebedrijven, omdat zij zogenaamde «bespellen» hadden geproduceerd of uitgezonden die in strijd waren met de Wet op de kansspelen. Juist vanwege de grootschaligheid en bedrijfsmatigheid waarmee deze bedrijven de bespellen organiseerden, heb ik besloten aangifte te doen tegen deze bedrijven. In deze overweging is geen onderscheid gemaakt tussen commerciële of publieke omroepen.

Naar aanleiding van mijn aangifte heeft het FIOD-ECD onder leiding van het Functioneel Parket een strafrechtelijk onderzoek gedaan naar de bespellen op de televisie. In dit onderzoek zijn vier bedrijven als verdachten aangemerkt. In dat onderzoek stond de vraag centraal hoe deze bespellen zich verhouden tot de Wok en de Gedragscode promotionele kansspelen.

Transactie

Na een intensief en langdurig onderzoek is het Functioneel Parket uiteindelijk met elk van deze bedrijven een transactie overeengekomen van 80 000 euro. Omdat het hier om een transactie hoger dan 50 000 euro gaat is de beslissing om de een transactie aan te bieden op verschillende manieren getoetst en uiteindelijk aan mij voorgelegd. Met de schikking is een langlopend strafproces voorkomen, én is een duidelijk signaal gegeven aan andere partijen die overwegen dergelijke bespellen te organiseren en daarmee de Wet op de kansspelen te overtreden.

Ontneming winst

Naast deze transactie heeft het Bureau Ontnemingswetgeving Openbaar Ministerie (BOOM) onderzoek gedaan naar de behaalde winst uit de bespellen. Om een ontnemingsprocedure te voorkomen, betalen de bedrijven bij elkaar ruim 23 miljoen euro aan de Staat.

Dit ontnemingsbedrag is het resultaat van een schatting naar de behaalde winst. De vraag of een overeengekomen bedrag gelijk is aan de winst

¹ Dit uitgangspunt is terug te vinden in het vierde lid van de preambule van de Gedragscode, waarin bepaald is dat promotionele kansspelen uitsluitend ter promotie van een product, dienst of organisatie mogen dienen en niet als een zelfstandige activiteit mogen worden aangeboden.

² Gedragscode promotionele kansspelen artikel 3, eerste lid.

(wederrechtelijk verkregen voordeel), is daarom moeilijk te beantwoorden. Uitgangspunt is echter altijd dat het bedrag in verhouding staat tot het bewezen verklaarde strafbare feit of het feit waarover is geschikt. Het bedrag moet een reële afspiegeling zijn van het wederrechtelijk verkregen voordeel zoals dat door het BOOM is onderzocht. Het Openbaar Ministerie vindt, en ik sluit mij bij dat oordeel aan, dat in de belspellenzaak sprake is van een reëel ontnemingsbedrag waardoor een langdurige ontnemingsprocedure kon worden voorkomen.

Voorgenomen aanpassing Gedragscode

Momenteel wordt gewerkt aan een aanpassing van de Gedragscode promotionele kansspelen, op basis van de evaluatie van de Gedragscode promotionele kansspelen die ik op 22 april 2008¹ aan de Kamer heb gezonden. De opstellers van het rapport adviseren de Gedragscode op de volgende punten aan te passen:

- reduceer de communicatiekosten die organisatoren van promotionele kansspelen in rekening mogen brengen tot het nultarief;
- verduidelijk de eis van het promotionele karakter, in die zin dat radio- en tv-zenders en uitgevers van dag- en weekbladen alleen promotionele kansspelen mogen aanbieden ter promotie van het programma of het blad waarin ze worden uitgezonden of gepubliceerd;
- schrap het onderscheid tussen grote en kleine promotionele kansspelen, om onduidelijkheid over het regime waaronder een promotioneel kansspel valt weg te nemen.

In mijn brief van 24 september 2009² heb ik u meegedeeld dat ik zolang het strafrechtelijk onderzoek liep niet kon overgaan tot aanpassing van de code. Nu er is geschikt, ben ik dan ook voornemens de Gedragscode promotionele kansspelen op korte termijn conform de suggesties in het evaluatierapport aan te passen. Ik zal u over de precieze uitwerking nog informeren.

Tot het moment dat deze wijzigingen zijn doorgevoerd, blijft de huidige Gedragscode van kracht en geldt op basis daarvan het volgende. Als aanbieders van belspellen of andere kansspelen niet voldoen aan een van de voorwaarden gesteld in de Gedragscode promotionele kansspelen, overtreden zij de gedragscode en zal ik hiertegen actie ondernemen.

De minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 24 557, nr. 90.

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2009–2010, 24 557, nr. 101.